

60 הכתוב לכל העריות יחד, הוּקְשָׁו כָּל הָעֲרִיּוֹת בְּזֶה זֶה לֹא, ואף לְאִשֶׁת
 61 אַחַ. ואם כן היה לנו להקיש ולומר, מִה עֲרוֹת אִשֶׁת אַח שְׂרִיא –
 62 מותרת במקום יבום, אַף כָּל עֲרִיּוֹת נְמֵי שְׂרִיא – מותרות במקום
 63 יבום. על כן כָּתַב רַחֲמָנָא 'עֲלֵיהּ', כדי לאסור אחרת אשה ליבום.
 64 הגמרא מביאה קושיא על תירוץ זה: אָמַר לֵיה רַב אֶהָא מְדַפְתֵּי
 65 לְרַבִּינָא, אַף לאחר שנאמר 'עליה' האוסר אחרת אשה ליבום, יש
 66 להקשות מנין לנו להקיש אליה את שאר העריות ולאסור אף
 67 אותן. הלא מְכַרְיָא (מאחר) שְׂכַל הָעֲרִיּוֹת אִיכָא לְאִשְׁוֹשִׁינְהוּ – אפשר
 68 להקישם לְאִשֶׁת אַח ולהתירן במקום יבום כמו אשת את, וכמו כן
 69 אִיכָא לְאִשְׁוֹשִׁינְהוּ לְאַחֹת אִשֶׁה האסורה גם במקום יבום ולאסור אף
 70 אותן, אם כן מֵאִי הָיִית דְאִשְׁתִּי – מה ראיית להקישן את כל העריות
 71 לְאַחֹת אִשֶׁה ולאסורן. הלא אפשר לְאִשְׁוֹשִׁינְהוּ לְאִשֶׁת אַח ולהתירן.
 72 מתרצת הגמרא: משתי סיבות יש להקישן לאחות אשה ולא
 73 לאשת את. אִיבְעִית אִימָא, כלל הוא בידינו, שכל מקום שאפשר
 74 להקישו בין לְקוּלָא ובין לְחוּמָרָא, לְחוּמָרָא מְקַשְׁיָנָא. ועל כן יש
 75 להקיש את כל העריות לחומרא לאחות אשה ולאסורן אף במקום
 76 יבום. ואִיבְעִית אִימָא, יש להקיש את שאר העריות לאחות אשה
 77 משום שהן דומות לה יותר מאשר לאשת את, שהרי הָכָא באחות
 78 אשה, תְּרִי – שני אִסוּרֵי עֲרִיּוֹת יש בה כשהיא במקום יבום, גם
 79 איסור אחות אשה וגם איסור אשת את, שהרי אין מצות יבום אלא
 80 באשת אחיו. וכמו כן הָכָא בשאר העריות, תְּרִי אִסוּרֵי עֲרִיּוֹת יש
 81 בהן במקום יבום, גם את האיסור המיוחד בכל ערוה לכשעצמה
 82 וגם איסור אשת את שישנו בכל יבמה, וְדַבֵּר שִׁישׁ בּוּ תְּרִי אִסוּרֵי
 83 מְדַבֵּר שִׁישׁ בּוּ תְּרִי אִסוּרֵי יִלְפִינָא, אֲבָל הָכָא – בסתם יבמה
 84 שהותרה ליבום אין בה אלא תְּרִי אִסוּרָא של אשת את, וְתְּרִי
 85 מְחַדָּא לֹא יִלְפִינָא – ואין למדים שאר עריות שיש בהם שני איסורים
 86 מאשת את שאין בה אלא איסור אחד, בזמן שאפשר להקישן
 87 לערות אחות אשה שאף בה יש שני איסורים כמותן.
 88 הגמרא מביאה ביאור נוסף בדברי הברייתא לעיל (ג) הדורשת
 89 מ'עליה' פטור ערוה ביבום: רְבָא אָמַר, לעולם הָעֲרוּה עֲצֵמָה לֹא
 90 צְרִיכָא שום קְרָא כדי לאסרה ביבום, אלא בכל אופן יש לאסרה
 91 מסברא, משום דְאִין עֲשֵׂה של יבום דְּזָחָה לֹא תַעֲשֵׂה של עריות שִׁישׁ
 92 בּוּ בְרַת. וְכִי אִיבְעִינָא קְרָא ד'עליה' לאסור, אין זה אלא כדי לְמִסַּר
 93 (לאסור) את הָעֲרָה שלה ביבום. שכתבה התורה באיסור אחות
 94 אשה (שם יח ד) 'וְאִשֶׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקַּח לְצַרֵּר לְגִלוֹת עֲרוּתָהּ
 95 'עליה' בְּחַיָּיהָ, ללמדנו שגם במקום 'עליה', כלומר במקום מצות
 96 'יבמה יבוא עליה', יש איסור 'לצרור', כלומר לייבם את צרת
 97 הערוה.
 98 מקשה הגמרא: וכי איך אפשר לומר שְׂעִרוּה עֲצֵמָה לֹא צְרִיכָא קְרָא
 99 כדי לאסרה ביבום, וְהָא תְּנִינָא בברייתא לעיל לאחר שהובאה בה
 100 דרשת ה'עליה', 'אין לי אלא היא', צרתה מנין, ומשמע שעד כאן
 101 עסקה הברייתא בפטור מיבום של הערוה עצמה, ועליה דרשה
 102 את הכתוב האמור.
 103 מתרצת הגמרא: לא הביאה הברייתא דרשה זו על הערוה, אלא
 104 משום שרצתה להמשיך ולשאל צְרִיתָהּ מנין. ומאחר שצריך את
 105 ה'עליה' כדי לפרש את פטור הצרה, הקדימה הברייתא לכתוב
 106 דרשה זו כבר בערוה עצמה. אבל לעולם אין הערוה צריכה
 107 דרשה.
 108 עוד מקשה הגמרא: וְהָא קְהֵנִי בהמשך דברי הברייתא לגבי כל
 109 העריות, 'אין לי אלא הן' שאסורות ביבום משום שהוקשו לאחות
 110 אשה, צרותיהן מנין. ומשמע שההיקש נאמר לענין העריות עצמן
 111 ולא לענין צרותיהן, ולא כדברי רבא האומר שעררה עצמה לא
 112 צריכה דרשה.
 113 מתרצת הגמרא: הקדימה הברייתא לכתוב את ההיקש לאחות
 114 אשה בעריות עצמן, אף על פי שאינן צריכות לכך, משום שהיקש
 115 זה נדרש כדי לפרש בו את פטור צְרִיתָהּ שממשיכה הברייתא
 116 לדון בו.
 117 הגמרא מוסיפה להקשות על דברי רבא מדברי רבי שדרוש פטור
 118 עריות מיבום מכתוב אחר: תָּא שְׂמַע, רַבִּי אֲזַמְרָא, נאמר בפרשת

1 הלא מזה שמצינו במצורע שראה קרי היתר זה של 'הואיל
 2 ואישתרי אישתרי', אינו אלא במקום שהותר האיסור המוקדם
 3 יותר, שעל ידי כך נותר גם האיסור השני שחל אחריו, שמתוך
 4 שהותר איסור צרעתו המוקדם, הותר גם איסור קריו המאוחר
 5 ממנו. ואם כן תִּינַח הִיכָא דְנִשְׂא קודם האח הָמַת את אשתו
 6 ונאסרה על היבם משום אשת את, וְאַחֵר כֶּף נִשְׂא האח הָיִי (היבם)
 7 את אחותה ונאסרה עליו באיסור אחות אשתו דְּמַנּוּ – מתוך
 8 דְאִשְׁתִּי – שהותר איסור אִשֶׁת אַח המוקדם בשמת אחיו, אִישְׁתִּי
 9 עֲמוּ נְמֵי אִיסוּר אַחֹת אִשֶׁה המאוחר ממנו. אֲלָא במקרה שקודם
 10 נִשְׂא האח הָיִי את אשתו ונאסרה תחילה אחותה משום אחות
 11 אשה, וְאַחֵר כֶּף נִשְׂא האח הָמַת את אחותה ונאסרה גם משום
 12 אשת את, מכיון שאִיסוּר אַחֹת אִשֶׁה קָרִים לחול ביבמה זו קודם
 13 שנאסרה באיסור אשת את, אפילו אם נותר איסור אשת את
 14 המאוחר, איסור אחות אשתה המוקדם ממנו עומד בעינו, לפי שאין
 15 התרת האיסור המאוחר מתירה את האיסור שקדם אליו.
 16 ממשיכה הגמרא בקושייתה: וְאִפְּלֹי אִם נִשְׂא האח הָמַת לפני
 17 שנשא האח הָיִי את אחותה, ונאסרה בתחילה משום אשת את, אַח
 18 נְמֵי אין לומר 'הואיל ואישתרי אישתרי'. שכן לא מצינו במצורע
 19 שהותר האיסור הבוסף מתוך שהותר האיסור הראשון, אלא באופן
 20 שחל האיסור השני לאחר שכבר הותר הראשון, אבל אם כבר חל
 21 האיסור השני בעוד האיסור הראשון עומד בעינו, אף שהותר
 22 האיסור הראשון יעמוד האיסור השני במקומו. ואם כן, תִּינַח הִיכָא
 23 דְנִשְׂא האח הָמַת את אשתו וְנִתְּרָה הותר איסור אשת את שבה, וְרַק
 24 אַחֵר כֶּף נִשְׂא האח הָיִי את אחותה וחל עליה איסור אחות אשה,
 25 יש מקום לדין 'הואיל ואישתרי אישתרי', מכיון דְּחִינָא לֵיה דְּכִינֵי
 26 בְּיָנִי – שהייתה היבמה מותרת ליבם בזמן שבין מיתת בעלה לבין
 27 נישואיו עם אחותה, ועל כן אף לכשיגיע איסור אחות אשה, היתר
 28 איסור אשת את יתיר אף אותו וימנענו מלחול. אֲלָא במקרה שנִשְׂא
 29 האח הָמַת את אשתו, וְעִדִּין לֹא מָת, וְאַחֵר כֶּף בחי אחיו נִשְׂא
 30 האח הָיִי את אחותה, ורק אחר כך מת הראשון, אין לומר 'הואיל
 31 ואישתרי אישתרי', שהרי לֹא אִיחִינָא לֵיה – לא נראתה לו יבמה זו
 32 כְּלָל, ולא הותרה לו אף לא לרגע אחד בלבד. שכן כל משך חיי
 33 אחיו עדיין היתה אסורה לו באיסור אשת את, ובשעת מיתת האח
 34 הרי היא כבר אסורה עליו משום אחות אשה. ואין אומרים 'הואיל
 35 ואישתרי אישתרי' אלא אם כן קדם היתר האיסור הראשון לחלות
 36 האיסור השני כאמור.
 37 מוכיחה הגמרא את החילוק האמור: מִי (וכי) לֹא מוּדֵי עוּלָא, שְׂאִם
 38 רְבָא המצורע קרי כְּלִיל שְׂמִינֵי לטהרתו, שְׂאִין הוא מְכַנֵּס יָדָיו
 39 לערוה לצורך מתן כְּהוֹנוֹת, והוא משום שְׂבִילָה כשראה את קריו,
 40 עדיין לֹא יָצָא מידי איסור כניסה לערוה מחמת צרעתו ולעמוד
 41 בְּשַׁעֲה שְׂרִיא רְאוּיָה לְהִבְיָא בְּהַ קְרָבָן, לפי שהלילה אינו זמן הבאת
 42 קרבנות ומתן כְּהוֹנוֹת, ולא הותרה לו הכנסת כְּהוֹנוֹת אלא בשעה
 43 הראויה לכך, ונמצא שנאסר מחמת קריו עוד לפני שהותרה לו
 44 הכניסה לערוה מחמת צרעתו. ומאחר שכבר חל איסור הקרי
 45 קודם שחל היתר הצרעת, שוב אין אומרים 'הואיל ואישתרי
 46 אישתרי'. ולא התייה הברייתא מטעם זה אלא אם כן ראה קרי
 47 ביום השמיני, לאחר שכבר הגיע זמן הבאת קרבנותיו, וכבר הותר
 48 איסור הכניסה שמחמת צרעתו.
 49 מסיקה הגמרא: אֲלָא כִּי אִיבְעִינָא את דרשת 'עליה' כדי לפטור
 50 אחות אשה מיבום, אין זה אלא הִיכָא דְנִשְׂא מַת וּמַת, וְאַחֵר כֶּף
 51 נִשְׂא חֵי, שמאחר ולא חל איסור אחות אשה אלא לאחר שכבר
 52 הותר איסור האשת את, היינו מתירים אותה ליבום משום 'הואיל
 53 ואישתרי אישתרי', לולא הדרשה האמורה.
 54 הגמרא מפרשת באופן נוסף את הצורך ב'עליה' כדי לפטור ערוה
 55 מיבום: וְאִי בְּעִית אִימָא, לולא 'עליה' היינו מתירים ערוה ליבום
 56 משום דְאִתְּנָא (– שנלמד) היתר זה בְּהִיבְשָׁא מאשת את, מְהִיקֵשׁ
 57 דְרַבִּי יוֹנָה. דְאָמַר רַבִּי יוֹנָה, וְאִיתְּמָא רַב הוּנָא בְּרִית דְרַב יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר
 58 קְרָא בסוף פרשת עריות (ויקרא יח כט), 'כִּי כָּל אִשָּׁר יַעֲשֶׂה מִכֶּל
 59 הַתְּעוּבוֹת הָאֵלֶּה וְנִבְרָתוֹ הִנְפְּשׁוֹת הָעֵשֶׂת מִקְרָב עִמָּם, ובכך שכללן

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 על כל השנה, שעניני הגוף לא יתפסו מקום אצלו ולא תהיה
2 להם כל חשיבות בעיניו ובמילא לא תהיה מניעה מצד הגוף
3 ללימוד התורה.
4 ועל פי מה שנתבאר לעיל דמעלת לימוד התורה לשמה
5 היא לא רק בענין הביטול
6 אלא גם שהלימוד של האדם
7 הוא באופן דבלי גבול, וכמו
8 שנתבאר ענין הלימוד למעלה
9 מהגבלות הזמן ולמעלה מהגבלות
10 המקום, יש לומר, שעל דרך זה
11 הוא גם בעד דלא ידע, שזה
12 פועל (אחר כך בימים הבאים
13 אחרי ימי הפורים) עליה גם
14 בהדיעה [דלימוד התורה
15 צריך להיות בהכנה והשגה
16 דוקא], שכיוון שכבר התעלה
17 למעלה מההגבלות, הדבר מתבטא גם
18 בענין הדיעה וההכנה שמבין
19 בשכלו ענינים בתורה שקודם
20 לא היה שייך לזה. וכמו
21 שביאר כבוד קדושת מורי

חמי אדמו"ר הרבי הרי"צ באחת השיחות דפורים⁹⁵, שעל ידי שמגיעים לדרגת לא ידע בפורים, הידע שאחר כך בימים שאחרי פורים הוא באופן אחר לגמרי. ובכללות באופן כללי ידיעה בלי גבול פירושה הוא שהשכל המוגבל של האדם מתאחד עם התורה שלומד התורה הבלתי מוגבלת, ועל ידי זה נעשה האדם חד אחד ממש גם עם קודשא בריך הוא, שהרי ישראל אורייתא וקודשא בריך הוא פולא חד בני ישראל התורה והקדוש-ברוך-הוא, הכול אחד.

על כל השנה, שעניני הגוף לא יתפסו מקום אצלו ובמילא לא תהיה מניעה מצד הגוף ללימוד התורה. ועל פי מה שנתבאר לעיל דמעלת לימוד התורה לשמה היא לא רק בענין הביטול אלא גם שהלימוד של האדם הוא באופן דבלי גבול, יש לומר, שעל דרך זה הוא גם בעד דלא ידע, שזה פועל (אחר כך) עליה גם בהדיעה [דלימוד התורה צריך להיות בהכנה והשגה דוקא], וכמו שביאר כבוד קדושת מורי מורי חמי אדמו"ר באחת השיחות דפורים⁹⁵, שעל ידי שמגיעים לדרגת לא ידע, הידע שאחר כך הוא באופן אחר לגמרי. ובכללות הוא שהשכל המוגבל של האדם מתאחד עם התורה שלומד הבלתי מוגבלת, ועל ידי זה נעשה חד גם עם קודשא בריך הוא, ישראל אורייתא וקודשא בריך הוא פולא חד.

95) ראה שיחת פורים תש"ו ס"ב (סה"ש תש"ו ס"ע 23 ואילך).

המשך ביאור נמס' ימות ליום שלישי עמ' א

1 יבום (דברים כה ד) 'בבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה', ומכך
2 שלא נאמר 'ולקח לו לאשה' אלא 'ולקחה לו לאשה', משמע
3 מיעוט, שדווקא את זו הוא לוקח, אבל יש יבמה אחרת שאינו
4 לוקח לו לאשה. וכן ממה שלא נאמר 'ויבם' אלא 'ויבמה', משמע
5 מיעוט, דווקא זו ולא אחרת. מכאן למדנו לאסור את צרות העריות
6 וכן את העריות עצמן ביבום. הרי לנו כי אף העריות עצמן אינן
7 נאסרות מסברא אלא צריך למעטם מדרשה, ולא כדברי רבא
8 האומר שעררה עצמה לא צריכה מיעוט, אלא אינה מתייבמת
9 משום שאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת.
10 מתרצת הגמרא: אימא - יש לפרש בדברי רבי 'לאסור צרות
11 ועריות', לאסור צרות של עריות, ולעולם אין צריך דרשה כדי
12 לאסור את העריות עצמן.
13 שוב מקשה הגמרא: והא תרי קראי קנסיב ליה - והלא שני כתובים
14 הביא רבי, 'ולקחה' ו'יבמה', ומשמע שבא לאסור ממקראות אלו
15 שני דברים, מאי לאו חד קרא לאסור ערוה, וחד קרא לאסור צרה.
16 ואם כן איך אמר רבא שעררה עצמה לא צריכה קרא.
17 מתרצת הגמרא: לא באה אף אחת מהדרשות האמורות לאסור
18 ערוה, אלא אידי ואידי - גם ה'ולקחה' וגם ה'יבמה', שניהם באים
19 לאסור צרה, חד - 'ולקחה' בא למיפר צרה על היבם במקום מצוה
20 של יבום, וחד - 'יבמה' בא למישרי - ולהתיר צרה של ערוה שלא
21 במקום מצוה. שבמקום שלא היו הערוה וצרתה נשואות לאחיו
22 אלא לאדם רב, אין הערוה אוסרת את צרתה עליו, ולאחר מיתת
23 הבעל אינו אסור אלא בערוה בלבד.
24 מפרשת הגמרא איך נדרש דין זה מהדרשה האמורה: מאי מעמא

אין הצרה אסורה אלא במקום מצוה, משום שלא נאמר 'ויבם' אלא 'ויבמה', ויתור זה מלמדנו שדווקא במקום יבום הוא דאסירא צרה, ורק ביבום נאמר מיעוט 'ולקחה', אבל שלא במקום יבום שריא - מותרת צרה.
רב אשי מוכיח מלשון משנתנו כדברי רבא: אמר רב אשי, מתניתין נמי דיקא - מלשון משנתנו גם מדויק כדברי רבא שעררה עצמה לא צריכה קרא. דקתני, חמש עשרה נשים 'פוטרות' צרותיהן, ואילו 'פוטרות ופוטרות' לא קתני. הרי שאין המושג דנה בפטור הערוה עצמה אלא רק בפטור צרתה, והוא משום שהערוה עצמה פטורה מסברא, מפני שאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, ואין המשנה צריכה להשמיענו שאינה מתייבמת. מסיקה הגמרא: שמע מינה ממשנתנו כדברי רבא, שעררה עצמה פטורה מסברא.
הגמרא מקשה על דברי רבא: ומאי שנא ערוה דלא צריכא קרא כדי לאסורה אף במקום יבום, הלא הוא משום דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, ואם כן צרה נמי לא תיבעי קרא, שהרי מ'לצרות' אנו מרבים אף את הצרה לכרת, וכמו כן יש לאסורה ביבום משום דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, ומדוע נצרך ה'עליה' לאסור צרה ביבום.
מתרצת הגמרא: אמר ליה רב אחא בר ביבי מר לרבינא, הכי קאמרין משמיה דרבא, אכן צרה נמי לא איצטריך קרא, ולאחר שנאסרה משום 'לצרות' שוב יש לאסורה מסברא גם במקום יבום, שכן אין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת. וכי איצטריך קרא ד'עליה',

במות דף ח עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) רכה

61 אסורות. אלא בהכרח ש'עליה' בא ללמד שאיסור צרה הנלמד
62 מ'לצור' אמור דווקא במקום מצוה, ושלא במקום מצוה צרה
63 מותרת, אך הערה עצמה לעולם אסורה.
64 הגמרא חוזרת לפרש את דברי רבי שהובאו לעיל (א): גופא, רבי
65 אומר, נאמר בפרשת יבום (דברים כה ה) 'ולקחה לו לאשה ויבמה',
66 ומכך שלא נאמר 'ולקח' אלא 'ולקחה' וכן ממה שלא נאמר 'ויבם'
67 אלא 'ויבמה', יש לאסור צרות ועריות ביבום. מקשה הגמרא: איך
68 משמע מכאן איסור צרה, מיד' [וכי] צרות פתיבא הקא. ועוד
69 קשה, הלא איסור צרות מ'לצור' נפקא, כמבואר בדברי הברייתא
70 לעיל (ג).
71 הגמרא מתרצת את הקושיא השניה: 'לצור' מפיק ליה [דורש]
72 רבי לדרשה אחרת כדכפי שמעון, ששינו במשנה להלן (כה),
73 שלשה אחים ראובן שמעון ולוי, שהיו ראובן ושמעון נשואים
74 לשתי אחיות, ומתו ראובן ושמעון ונפלו נשותיהם ליבום לפני לוי,
75 רבי שמעון פוטר את שתיהן מחליצה ויבום. ודרש כן ממה שנאמר
76 'אשה אל אחותה לא תקח לצור', שבשעה שהן נעשות צרות זו
77 לזו ועל ידי זיקת שתיהן לאדם אחד, לא יהיו לך ליקוחין באף
78 אחת מהן. ואף רבי דורש כמותו דין זה מ'לצור', ועל כן הוצרך
79 לדרוש איסור צרה מ'ולקח ולקחה'.
80 הגמרא חוזרת לתרץ את קושייתה הראשונה על רבי: מה
81 שהוקשה לעיל וכי צרה הקא בתיב, יש לתרץ, הכי קאמר רבי, אם
82 כן שאין כוונת הכתוב לצרה, ל'קא קרא' ול'קח', מאי 'ולקחה', אלא
83 בהכרח מדבר הכתוב במת שיש לו שתי נשים שרק אחת מהן
84 מתייבמת, וללמדנו שרק כל היבא דאיבא תרי ליקוחין – כל מקום
85 שיש בו אפשרות של שני ליקוחים בשתי נשות המת, ובאופן דאי
86 כעני נסיב האי ואי כעני נסיב האי שריא – שאם ירצה יקח את זו ואם
87 ירצה יקח את זו, רק אז שתייהן מותרות ליבום. ואולם אי לא יכול
88 לקיים את ה'ולקחה' באחת מהן משום שהיא ערוה עליו, תרייהו
89 אסירין [–שתייהן אסורות]. וכדי שלא נאמר שאף שלא במקום
90 מצוה צרת ערוה אסורה מקל וחומר, לפיכך נאמר 'ויבמה' ולא
91 'ויבם', ללמדנו שדווקא במקום יבום הוא דאסירא צרה, אבל שלא
92 במקום יבום שריא צרה.
93 שואלת הגמרא: ודכפי לעיל (ג) הדורשים פטור צרה מ'לצור',
94 האי 'ולקחה' מאי עברי ליה. משיבה הגמרא: רבנן מיבעי להו את
95 ה'ולקחה' לדרשה אחרת כדכפי יוסי בר חנינא, דאמר רבי יוסי בר
96 חנינא, 'ולקחה לו לאשה', מלמד שלאחר שיבמה הרי היא נעשת
97 אשתו לכל דבר, שאם רוצה להוציאה מ'מגרישה' גגת ואינה צריכה
98 חליצה. וכן אם רוצה מחזירה לאחר שגירשה, ואף על פי שכבר
99 קיים בה מצות יבום אינה חוזרת לאיסור אשת אח שלא במקום
100 יבום, שכן על ידי היבום פקע ממנה איסור אשת אח לעולם.
101 מבארת הגמרא עוד בשיטת חכמים: מה שנאמר 'ויבמה' דורשים
102 הם לרבות יבום בעל כרחה, שיתור הה"א מלמדנו, שאף אם בא
103 עליה היבם בעל כרחה הרי היא נקנית לו.
104 שואלת הגמרא: ודכפי הדורש 'ולקחה' ו'ויבמה' לצרת ערוה, מנין
105 לו שני הדינים האמורים. משיבה הגמרא: את דינו דרבי יוסי בר
106 חנינא שמגרשה בגט ומחזירה, מ'לאשה' נפקא, שהרי די היה
107 שיכתב 'ולקחה', אלא לכך נאמר 'לאשה' ללמדנו שלאחר שיבמה
108 הרי היא נעשית כאשתו לכל דבר. ואת הדין השני שהיבום קונה
109 אף בעל כרחה של היבמה, מ'במה' ובא עליה' נפקא, שלשון זה
110 משמע אף בעל כרחה.
111 שואלת הגמרא: ודכפי שאינו דורש את ה'עליה' שנאמר באחות
112 אשה לענין יבום, האי 'עליה' מאי עביד ליה. משיבה הגמרא: מיבעי
113 ליה לרבי את ה'עליה' לדרשה אחרת, ל'בתיבא', אין תיבין בית דין
114 להביא פר העלם דבר של ציבור, אלא על דכר שיהיה העושהו
115 של אף פי הוראת בית דין חייב על דונו עונש כרת, ועל שגגתו
116 תטאת, אבל דבר שאין היחיד מביא עליו חטאת, אין מביאים עליו
117 פר העלם דבר של ציבור. וכן הכהן המשיח אינו חייב על שגגתו
118 פר כהן משיח, אלא בדבר שההדיוט חייב על דונו כרת ועל
119 שגגתו חטאת.

1 אין זה אלא כדי למישרי [–להתיר] צרה שלא במקום מצוה.
2 מפרשת הגמרא: ומאי טעמא צרה אסורה רק במקום מצוה, משום
3 שאמר קרא (ויקרא יח יח) 'לצור לגלות ערותה עליה', שדווקא
4 במקום מצות 'במה יבוא עליה' הוא דאסירא הצרה, אבל שלא
5 במקום מצות 'עליה' שריא [–מותרת].
6 הגמרא מביאה קושיא על דברי רבא: אמר ליה רמי בר חמא לרבא,
7 מנין ש'עליה' נמטע רק איסור צרה, אימא שבא למעט את הערוה
8 גופיה, שלא נאסרה אחות אשה אלא במקום יבום, אבל שלא
9 במקום מצוה תישתרי [–תותר] אף אחות האשה עצמה. השיבו
10 רבא: וכי ולא קל וחומר הוא, שאם במקום מצוה היא אסירא, וכי
11 שלא במקום מצוה שריא – תהיה מותרת.
12 אמר ליה רמי בר חמא, הלא יש לפרוך קל וחומר זה, שכן צרה
13 תוכיה, דבמקום מצוה היא אסירא, ושלא במקום מצוה שריא, ואם
14 כן יתכן שאף בערוה גזירת הכתוב היא שנאסרה רק במקום מצוה.
15 אמר ליה רבא, עליך – כדי להוציא מדברך אמר קרא 'עליה'
16 כתיב, ללמדנו שכל אחות אשה שכתיה של אשתו אסורה עליו,
17 בין במקום מצוה ובין שלא במקום מצוה.
18 מקשה הגמרא: הלא האי 'כתיב' מיבעי ליה כדי למעוטי אחות
19 אשה לאחיה מיתה של אשתו מאיסור אחות אשה. מתרצת הגמרא:
20 התיא – היתר זה לא נלמד מ'בחייה', אלא מ'אשה אל אחותה לא
21 תקח' נפקא, שלא נאסרה אלא כשלוקחה יחד עם אחותה, ולא
22 לאחר שאין אחותה קיימת.
23 עוד מקשה הגמרא: אי מ'אשה אל אחותה' למדנו שלאחר מיתת
24 אשתו מותרת אחותה, הנה אמרינא שאפילו אם נתגדשה אשתו
25 שריא אחותה, שכן משמע משם שרק שתייהן יחד אסורות. לפיכך
26 תלמוד לומר 'כתיב', שכל שכתיה של אשתו אחותה אסורה עליו,
27 דאף על גב דנתגדשה אשתו לא יקח את אחותה. נמצא ש'בחייה'
28 אינו מיותר, ואם כן מנין לנו איסור ערוה אף שלא במקום מצוה.
29 הגמרא מביאה תירוץ אחר על קושיית רמי בר חמא: אלא אמר רב
30 הגמרא, בר תתליא משמיה דרבא, תרי קראי בתיב, באחות אשה,
31 בתיב 'אשה אל אחותה לא תקח לצור', ומ'לצור' משמע שתיים,
32 שבין היא ובין צרתה אסורות. וכתוב בהמשך הכתוב 'לגלות
33 ערותה' בלשון יחיד, דהיא משמע – שרק אשה אחת אסרה תורה,
34 ולא את צרתה. הא כיצד יתיישבו מקראות אלו, אלא מ'לצור'
35 למדנו שבמקום מצוה שתייהן אסורות, ומ'לגלות ערותה' למדנו
36 ששלא במקום מצוה רק היא [אחות אשה] אסורה, ואילו צרתה
37 מותרת. נמצא בהכרח שהערוה אסורה אף שלא במקום מצוה,
38 שאם לא כן לא תתיישב סתירת הכתובים האמורה.
39 מקשה הגמרא: איפוך גמא – הלא יש לומר להיפך, ש'עליה' שבא
40 לאסור לא מוסב על 'לצור' ולאסור שתיים, אלא על 'לגלות
41 ערותה' הסמוך לו, ובא לאסור רק אחת, ודווקא במקום מצוה שבו
42 אמור ה'עליה' נאמר 'לגלות ערותה', שמשמעותו שהיא הערוה
43 בלבד אסורה ואילו צרתה מותרת. ואילו ה'לצור' נאמר שלא
44 במקום מצוה, שאו שתייהן אסורות, בין הערוה ובין צרתה. מתרצת
45 הגמרא: אם כן לא יאמר הכתוב 'עליה' כלל, וממילא נדע שצרה
46 אסורה רק שלא במקום מצוה. אלא בהכרח ש'עליה' מוסב על
47 'לצור', ובא להוציא מהסברא הפשוטה, ולהחמיר במקום מצוה
48 ולאסור את הצרה יותר מאשר שלא במקום מצוה.
49 הגמרא מביאה קושיא נוספת על דרך רבא: אמר ליה רב אשי לרב
50 כהנא, ממאי דהא 'עליה' בא לאיסורא של צרת אחות אשה ביבום,
51 דלמא בא להתיבא, וללמד על הערוה עצמה שהיא מותרת במקום
52 מצוה. והכי קאמר רחמינא, 'אשה אל אחותה לא תקח לצור לגלות
53 ערותה', לא היא ולא צרתה, ששתייהן אסורות דווקא שלא במקום
54 מצות יבמה יבא עליה, אכל במקום מצות 'עליה' שתייהן מותרות,
55 ועל זה נאמר 'עליה בחייה', שתהיה אחות אשה מותרת ליבום
56 אפילו בחייה אשתך.
57 השיבו רב כהנא: הלא 'לגלות ערותה' משמע איסור אשה אחת
58 בלבד, ואם כן מה שאסר הכתוב 'לגלות ערוה' דהיא בלבד, היכי
59 מושכת לה שרק היא תיאסר ולא צרתה. הלא ממה נפשך, אי
60 במקום מצוה שתייהן מותרות, ואי שלא במקום מצוה שתייהן